

Лише будівництво сміттєпереробного заводу у Львові дозволить уникнути сміттевого колапсу у Львові, який був у 2017 році та уникнути його в майбутньому.

АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ

А.Р. Перебинос

Київський національний університет будівництва та архітектури alenaperebinos@gmail.com

Виділяють п'ять основних потоків відходів, над управлінням яких активно працюють органи виконавчої влади, – промислові (~26%), будівельні (~22%), тверді побутові відходи (~14%), відходи гірничодобувної промисловості (~29%) і небезпечні відходи (~2%). Відходи будівництва та знесення (C&D waste) є особливим побічним продуктом господарської діяльності людини, що за своїм обсягом насправді перевищують навіть тверді побутові відходи. За якісним складом будівельні відходи – це бетон, цегла, черепиця, дерево, скло, пластик, гіпс, бітумні розчини і смоли, хімічні субстанції, пакувальні матеріали та ін. Слід зазначити, що якісний склад будівельно-ремонтних відходів містить досить велике відсоткове співвідношення матеріалів, що можливо застосувати в процесі рециклінгу, порівняно з тими, які не піддаються повторній переробці та повинні бути утилізованими. Тобто більшу частину відходів знесення споруд можна використовувати повторно у виробництві нових будівельних матеріалів або як ресурс для іншої промисловості, наприклад, при будівництві автомобільних доріг.

У Держаному класифікаторі відходів розділ Б.3 присвячений кодуванню відходів будівельних робіт, знесення будівель і споруд та відходів, що утворюються внаслідок техногенних катастроф (аварій), природних катастроф та явищ. Цей документ спеціаліст використовує для порівнювального аналізу структури та обсягу утворення відходів на міжгалузевому, державному та міждержавному рівнях. Останні зміни цього документу були внесені 2008 року. Відповідальним за Державний класифікатор відходів є Державний комітет України по стандартизації, метрології та сертифікації.

Згідно діючого закону України «Про відходи» власником відходів будівельно-ремонтних робіт є юридична або фізична особа, що відповідає за здійснення процесу будівництва, тобто володіє, користується та розпоряджається відходами. Отже, підприємства, що здійснюють будівельні чи ремонтні роботи на території України, мають законне право використовувати відходи як потенційно цінний ресурс, але не користуються цим правом, а відправляють будівельні відходи на звалища. В Угорщині, наприклад, практикується повторне використання будівельних матеріалів і обмін між будівельними компаніями. Предмети обміну охоплюють 12 категорій, серед яких цегла, черепиця, дерев'яні компоненти будівництва, віконні рами та ін.

У законі «Про відходи» будівельно-ремонтні відходи згадуються тільки в статті 35, в якій йде мова про те що, «великогабаритні та ремонтні відходи у складі побутових відходів мають збиратися окремо від інших видів побутових відходів». Закон «Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду», а саме стаття 13, зобов'язує інвестора-забудовника здійснювати власними силами та за рахунок власних коштів заходи з утилізації відходів, що утворюються під час знесення будинків, сприяти вивезенню для повторного використання будівельних матеріалів і конструкцій заінтересованим у цьому особам. Проте закон «Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду», по суті, визначає тільки відповідальну особу за прибирання будівельних відходів з території міста і, аж ніяк, не примушує будівельне підприємство до екологічного управління відходами. Наприклад, знесення споруди за

допомогою поступової деконструкції зі збереженням максимально цінних матеріалів для рециклінгу та подальшої обов'язкової передачі цих матеріалів відповідним підприємствам.

На жаль, в українському законодавстві відсутні державні стандарти, будівельні норми чи санітарні правила, якими повинен керуватися спеціаліст при розробці розділу про управління відходами будівництва та знесення, що повинен бути в кожному проекті споруди, яка будується по зеленим стандартам. Проте п'ятий розділ Національного плану управління відходами до 2030 року свідчить про амбітні наміри правління створити відповідну нормативно-правову основу для управління будівельними відходами, а саме: 1) проект акту про встановлення вимог до повторного рециклінгу та відновлення різних категорій відходів будівельно-ремонтних робіт; 2) проект акту про встановлення у дозвільній документації на проведення будівельних робіт вимог щодо управління відходами; 3) забезпечення розроблення національних стандартів для будівельних матеріалів, вироблених з відходів будівельно-ремонтних робіт, та їх використання в окремих проектах будівництва (зокрема, будівництва доріг, автостоянок, смуг велосипедного руху тощо). Відповідальними за створення нормативно-правових актів є Міністерство енергетики та захисту довкілля та Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Строк виконання поставлений в річний термін після прийняття закону «Про управління відходами», але проект закону «Про управління відходами» станом на кінець жовтня 2019 року був знятий з розгляду Верховною Радою України.

Крім того в Національному плані управління відходами оголошено про побудову ефективної інфраструктури, що включає в себе: 1) створення об'єктів з оброблення відходів в населених пунктах з чисельністю населення понад 100 тис. осіб; 2) забезпечення функціонування централізованих потужностей для рециклінгу відходів, обладнаних дробильно-сортувальним устаткуванням з потужністю близько 200-500 тис. тон на рік; 3) створення регіональних об'єктів, призначених для приймання та зберігання відходів, з проміжним сортуванням і подрібненням за допомогою мобільних дробильно-сортувальних установок з потужністю 100—200 тис. тон на рік; 4) забезпечення функціонування мережі мобільних дробильних установок.

УТИЛІЗАЦІЯ БУДІВЕЛЬНИХ ВІДХОДІВ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БУДІВНИЦТВА

Ю.І. Гончар, К.В. Ізмайлова

Київський національний університет будівництва та архітектури

Наразі наше життя «будується» стрімкими темпами. Чому «будується»? Тому що будівельна галузь отримала значну питому вагу на фоні інших в загальній структурі народного господарства будь-якої країни, не є винятком і наша Україна. З кожним днем бурхливо розбудовуються нові житлові, промислові, агрокомплекси. Масштабні проекти вводяться в експлуатацію на очах. Неймовірна кількість інвестицій, оборотного капіталу, трудових ресурсів намагаються змінити наше життя на краще. Але є наслідок такого складного і водночас необхідного процесу будівництва, скажімо так, інша сторона медалі – будівельні відходи! Свочасне упередження негативних екологічних наслідків, підвищення ефективності утилізації відходів є невід'ємною складовою зростання ефективності будівництва в цілому.

Основними джерелами утворення будівельних відходів є:

- будівництво нових будівель та споруд;
- реконструкція;
- остаточне знесення будівель та споруд.